

ارائه یک الگوریتم جدید جهت رمزنگاری نامه های محرمانه الکترونیکی

سمیه حق طلبی^۱، رضا صبور^۲

^۱ گروه کامپیوتر، واحد سپیدان، دانشگاه آزاد اسلامی، سپیدان، ایران.

^۲ گروه کامپیوتر، واحد سپیدان، دانشگاه آزاد اسلامی، سپیدان، ایران.

نام نویسنده مسئول:

رضا صبور

چکیده

رشد و گسترش روزافزون شبکه های کامپیوتری، خصوصا "اینترنت باعث ایجاد تغییرات گسترده در نحوه زندگی و فعالیت شغلی افراد، سازمانها و موسسات شده است و حفاظت از اطلاعات رکن اساسی و مهمی در تبادلات پیام ها و مبادلات تجاری ایفا می نماید. انتقال اطلاعات حساس بر روی یک شبکه مستلزم بکارگیری مکانیزمی است تا عملاً امکان رمزگشایی و دستیابی به داده اولیه توسط افراد غیر مجاز را سلب نمایند. در این مقاله یک الگوریتم سریع رمزنگاری تصاویر با جایگشت و پخش ترکیبی پیشنهاد و تجزیه و تحلیل شده است. تجزیه و تحلیل های تئوری و آزمونهای تجربی، هر دو تایید می کنند که روش پیشنهادی دارای امنیت و سرعت بالایی است. باتوجه به اینکه از یک کلید با اندازه بزرگ برای رمزنگاری استفاده شده، بنابراین تصویر رمز شده هیچ اطلاعاتی از تصویر اصلی نشان نمی دهد. همچنین دارای خواص اغتشاش و انتشار خوبی است بنابراین همبستگی پیکسل های همسایه در تصویر اصلی کاهش یافته و تصویر رمز شده یک هیستوگرام متعادل دارد.

واژگان کلیدی: رمزنگاری، آشوب، کلید رمزنگاری، جایگشت، پخش، همبستگی پیکسل.

مقدمه

همانطور که می‌دانید رمزنگاری، علم حفاظت اطلاعات محرمانه در هنگام ذخیره یا انتقال داده‌ها تحت هر شرایط ناامن است. تکنیک‌های رمزنگاری موجود اغلب بر اساس نظریه اعداد و یا مفاهیم جبری می‌باشند. یکی از ویژگی‌های مهم سیستم‌های بیولوژیکی نظم در بی‌نظمی یا آشوب است که عمدتاً به دلیل تعاملات سیستمی و پیچیده میان اجزاء و نیز ماهیت غیر خطی سیستم‌های بیولوژیکی بوجود می‌آید. تغییرات ناگهانی در سیستم‌های غیر خطی ممکن است باعث بروز رفتاری شود که به آن آشوب گفته می‌شود. واژه آشوب در مورد سیستم‌هایی به کار می‌رود که دارای رفتارهایی با تظاهرات رندم گونه یا غیر پریودیک و نویزی است. آشوب ابزار دیگری است که امیدهای فراوانی را در حصول امنیت مطلوب در رمزنگاری ایجاد نموده است. در نهایت رفتار آشوبناک یک رفتار دقیق از سیستم غیرخطی است که به ظاهر تصادفی به نظر می‌رسد. هر چند این ظاهر تصادفی منشأ تصادفی ندارد و نتیجه‌ای از یک پردازش قطعی و تعریف شده است. خصوصیت مهم آشوب، حساسیت بسیار زیاد آن به وضعیت ابتدایی سیستم است.

آشوب یک پدیده موجود در سیستم‌های غیر خطی قطعی است، که حساسیت بالایی به شرایط اولیه نشان می‌دهد و رفتار شبه تصادفی دارد. پس از اکتشاف آشوب توسط ادوارد لورنز، در سال ۱۹۶۳، امروزه تئوری آشوب یک شاخه از مطالعات علمی شده است. در اوایل ۱۹۹۰ ارتباطات امن به عنوان کاربردی بالقوه در مطالعات بر روی تئوری آشوب مطرح شد. این موضوع بر مبنای طرح اصول همگام سازی آشوبناک توسط پیکورا و کارول بود. این امر باعث جلب توجه سایر مهندسين پردازش سیگنال و ارتباطات و دانشمندان برای کار بر روی این موضوع شد.

از خواص آشوب می‌توان به دینامیک بودن، ارگودیک، حساسیت آن به شرایط اولیه سیستم و پارامترهای سیستم اشاره نمود که در واقع برای بکارگیری در ایجاد یک طرح ارتباطی امن بر پایه آشوب، از ویژگی‌های اساسی هستند. در مورد این موضوع، مدارات سخت افزاری زیادی نیز پیشنهاد و ساخته شده‌اند. بر این اساس علاقه به سیستم‌های مبتنی بر آشوب، به عنوان یک گزینه جایگزین برای طرح‌های موجود مانند ECC، RSA و غیره، در رمزنگاری در چندین سال گذشته افزایش یافته است.

یک رفتار آشوبناک، می‌تواند یا در قالب سیستم‌های یک بعدی و دو بعدی در ساده‌ترین حالت خود شبیه سازی شود (که توسط نگاشت‌های گسسته نمایش داده می‌شود) و یا در قالب سیستم‌های فیزیکی با ابعاد زیاد شبیه سازی شود که با سه یا بیشتر معادله دیفرانسیل مرتبه اول مستقل و یا با دو یا بیشتر رابطه دیفرانسیل مرتبه اول وابسته معمولی توصیف می‌شود.

۱- تاریخچه رمزنگاری مبتنی بر آشوب

علم آشوب سومین انقلاب بعد از نظریه نسبیت و مکانیک کوانتومی در قرن ۲۱ نامگذاری شده است. آشوب پدیده‌ای است که در سیستم‌های غیر خطی تعریف پذیر رخ می‌دهد که حساسیت زیاد به شرایط اولیه و رفتار شبه تصادفی از خود نشان می‌دهند. درسال‌های اخیر طرح‌های رمزنگاری زیادی پیشنهاد شده‌اند که در این میان روش‌های مبتنی بر آشوب^۱ امیدوار کننده‌تر می‌باشند.

فردریچ^۲ ساخت یک تکنیک رمزنگاری بلوکی متقارن مبتنی بر نگاشت بیکر استاندارد دوبعدی^۳ را نشان داد. سه گام در روش فردریچ وجود دارد: (۱) انتخاب یک نگاشت آشوبناک و توسعه آن با معرفی برخی پارامترها، (۲) گسسته سازی نگاشت آشوبناک به یک شبکه مربعی متناهی از نقاطی که نشان دهنده پیکسل‌ها هستند، (۳) بسط نگاشت گسسته شده به سه بعدی و ترکیب آن با یک مکانیزم ساده پخش.

اسکارینگر^۴ یک تکنیک رمزنگاری تصویر مبتنی بر جریان کولموگوروف آشوبناک طراحی کرد که در آن کل تصویر به عنوان یک بلوک در نظر گرفته می‌شود که از طریق یک سیستم آشوبناک با کلید کنترل شده جایگزین می‌شود، به علاوه یک شیفت رجیستر مولد اعداد شبه تصادفی نیز برای بهم زدن داده‌ها بکار گرفته می‌شود.

ین^۵ و گو^۶ یک روش رمزنگاری مبتنی بر نگاشت آشوبناک لوجستیک به نام BRIE پیشنهاد کردند. اصل اساسی BRIE چرخش بیتی پیکسل‌هاست، که بوسیله یک دنباله دودویی شبه تصادفی آشوبناک کنترل می‌شود. کلید مخفی BRIE شامل دو عدد صحیح و یک شرط اولیه نگاشت لوجستیک است.

1- CHAOS

2- FRIDRICH

3- TWO-DIMENSIONAL STANDARD BAKER MAP

4- SCHARINGER

5- YEN

6- GUO

ین و گوآ همچنین یک روش رمزنگاری به نام CKBA^۷ پیشنهاد کردند که در آن یک دنباله دودویی به عنوان یک کلید با استفاده از یک سیستم آشوبناک تولید می‌شود. پیکسل‌های تصویر با توجه به دنباله دودویی تولید شده دوباره مرتب می‌شوند و سپس با کلید انتخاب شده XOR و XNOR می‌شوند.

بعدها لی^۸ و ژنگ^۹ با اشاره به برخی از نقص‌های اشاره شده در طرح‌های رمزنگاری مذکور ین و گوآ در سال ۱۹۹۹ و ۲۰۰۰، همچنین در مورد برخی از پیشرفت‌های ممکن طرح‌های آنها بحث کردند.

چن^{۱۰} و همکاران یک رمزنگاری متقارن پیشنهاد کردند که در آن نگاشت آشوبناک دوبعدی برای طراحی یک روش رمزنگاری تصویر بلادرنگ امن به نگاشت سه بعدی تعمیم داده می‌شود. این روش یک 3D Cat Map را به منظور برهم زدن مکان پیکسل‌های تصویر و نگاشت آشوبناک دیگری را نیز به منظور برهم زدن رابطه بین تصویر اصلی و رمز شده استفاده می‌کند.

ان کی پاریک^{۱۱} و همکاران در تحقیقات خود با استفاده از سیگنال‌های آشوبناک یک تصویر رنگی را رمزنگاری کردند. آنها در روش پیشنهادی خود از دو نگاشت آشوبناک مدل لوجستیکی و کلید اصلی به طول 81 بیت استفاده کرده‌اند.

فویان سان^{۱۲} و همکارانش یک الگوریتم رمزنگاری تصویر مبتنی بر آشوب مکانی پیشنهاد کردند، ایده اساسی در این الگوریتم رمزنگاری پیکسل به پیکسل تصویر با استفاده از نگاشت آشوب مکانی است سپس پیکسل‌ها در جهات مختلف برهم زده می‌شوند که نیاز به دو دور برای رمزنگاری تصویر دارد.

هواکیان یانگ^{۱۳} و همکارانش یک روش احراز هویت و رمزنگاری مبتنی بر آشوب پیشنهاد کردند، که در آن به طور خاص یک تابع درهمساز کلیددار برای تولید یک مقدار ۱۲۸ بیتی درهمساز از هر دو تصویر اصلی و کلیدهای درهمساز مخفی معرفی می‌شود. مقدار درهمساز نقش کلید را برای رمزنگاری و رمزگشایی بازی می‌کند در حالی که کلیدهای درهمساز مخفی برای احراز هویت تصویر رمزگشایی شده استفاده می‌شوند.

نانران^{۱۴} و همکارانش از سه تکنیک رمزنگاری برای افزایش مشکل امنیت داده چندرسانه‌ای در موبایل و ایمکس که در آنها الگوریتم AES^{۱۵} استفاده می‌شود پیشنهاد شده است. پس از بررسی و مقایسه‌های انجام شده بین این سه الگوریتم مشخص شده است که هنگامی که از ترکیب نگاشت‌های هنون و بیگردیک تکنیک استفاده شود سرعت افزایش می‌یابد و در مقابل حملات آماری و دیفرانسیل مقاوم تر خواهند بود.

نارندرا^{۱۶} و همکارانش یک روش براساس ترکیب پویای توابع آشوب و تکنیک بازیابی مرحله‌ای در حوزة فوریة پیشنهاد شده است که تصویر توسط توابع آشوب به تصویر خاص تبدیل می‌شود و کلید نیز به کمک تکنیک بازیابی مرحله‌ای استخراج می‌شود. طرح پیشنهاد شده می‌تواند زمان انتشار را کاهش دهد و کلید با فضای بزرگتری تولید کند و برای رمزنگاری چند تصویری نیز توسعه پیدا کند.

۲- روش پیشنهادی

روش پیشنهادی شامل تولید کلید محرمانه و جایگشت و پخش می‌باشد و عملکرد آنها به شرح زیر است:

۲-۱- تولید کلید محرمانه

امروزه سیستم‌های آشوب به دلیل رفتار شبه تصادفی، برای تولید جملات تصادفی بیشتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. یکی از معروفترین سیگنال‌هایی که رفتار آشوب گونه دارد و برای تولید اعداد تصادفی متقارن بسیار مناسب می‌باشد سیستم آشوب لجستیکی است. اگر برای سیستم لجستیکی معادله (۴-۱) مقدار پارامتر کنترل $a = 3.59$ یا بیشتر انتخاب شود تعداد حالات نوسان سیستم به بیشمار حالت رسیده و بعد از آن سیستم در مد آشوب قرار خواهد گرفت.

$$x_{n+1} = rx_n(1 - x_n) \quad (1)$$

7- CHAOTIC KEY BASED ALGORITHM

8 -LI

9 -ZHENG

10 -CHEN

11 -N.K. PAREEK

12 -Fuyan Sun

13 - Huaqian Yang

14 -Nanrun

2- Advanced Encryption Standard

16 -Narendra

$$i = [(A_i * M) + 1] \quad i=1,2,\dots,10 \quad (2)$$

$$j = [(B_i * N) + 1] \quad j=1,2,\dots,10 \quad (3)$$

در یک الگوریتم رمزنگاری کارآمد، کلید محرمانه باید کاملاً متاثر از تصویر اولیه بوده تا الگوریتم رمزنگاری در مقابل حملات Differential و Know plain-text مقاوم عمل کند. بنابراین ما به کمک مقادیر i و j بدست آمده به کمک دو آرایه A و B موقعیت ۱۰ پیکسل از تصویر را برای تولید کلید انتخاب می‌کنیم و به معادل باینری آن تبدیل کردیم و در آرایه ۸۰ بیتی C قرار دادیم و به کمک رابطه (۴-۴) مقدار کلید را محاسبه کردیم:

$$k = \sum_{i=0}^{79} (b_i * 2^i)$$

(۴)

در رابطه فوق b_i بیت i ام از آرایه ۸۰ بیتی می باشد.

۲-۲ جایگشت و پخش

از رابطه $x_0 = \frac{k}{2^{80}}$ جهت محاسبه مقادیر اولیه دو نگاشت Cubic و Sine استفاده کرده ایم که توسط روابط (۴-۵) و (۴-۶) تعریف می‌شوند و برای تولید اعداد تصادفی بکاربرده شده اند. برای اینکه این سیستم ها در مد آشوب قرار بگیرند باید مقدار پارامتر کنترل آنها به ترتیب برابر $a=2.59$ و $a=0.99$ انتخاب شود.

$$x_{n+1} = a \times x_n \times (1 - x_n^2) \quad (5)$$

$$z_{n+1} = a \times \sin(\pi \times z_n) \quad (6)$$

توسط نگاشت Cubic به تعداد سطرها عدد تصادفی تولید می شود و در P_m ریخته می شود. توسط نگاشت Sine به تعداد ستونها عدد تصادفی تولید می شود و در P_N ریخته می شود. برای از بین بردن ارتباط بین پیکسل های مجاور تصویر ما از سطر یک شروع می کنیم آنرا با مقادیر تصادفی P_m که تولید شده XOR می کنیم تا مقادیر پیکسل ها تغییر کند. سپس به اندازه y_1 که از رابطه (۴-۶) بدست می‌آید شیفت چرخشی به پایین می دهیم. اینکار را تا زمانی که همه سطر های تصویر پیمایش شود انجام می دهیم.

$$y_1 = (2r_i + c_j) \bmod M \quad (7)$$

$$i=0,1,2,\dots,M$$

$$j=0,1,2,\dots,N$$

r_i شماره سطر و c_j شماره ستون مورد نظر می باشند.

سپس از ستون یک شروع می کنیم آنرا با مقادیر تصادفی P_N که تولید شده XOR می کنیم تا مقادیر پیکسل ها تغییر کند. سپس به اندازه y_2 که از رابطه (۴-۷) بدست می‌آید شیفت چرخشی به راست می دهیم. اینکار را تا زمانی که همه ستون های تصویر پیمایش شود انجام می دهیم. به این ترتیب ما همزمان هم مقدار پیکسل ها را برای از بین بردن ارتباط بین تصویر اصلی و رمزنگاری شده تغییر دادیم که باعث می شود هر تغییر کوچکی در یک پیکسل تصویر تقریباً در کل پیکسل های تصویر جریان پیدا کند و هم آنها را جابجا کردیم. نتیجه اینکار یعنی تغییر و جابجایی پیکسل های تصویر یک تصویر رمزنگاری شده می باشد.

$$y_2 = (r_i + c_j) \bmod N \quad (8)$$

$$i=0,1,2,\dots,M$$

$$j=0,1,2,\dots,N$$

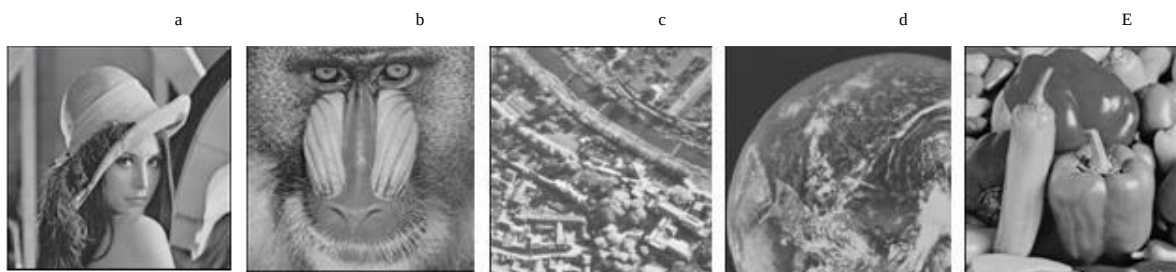
۲-۳ رمزگشایی

فرایند رمزگشایی تصویر عکس فرایند رمزنگاری است. یعنی از آخرین ستون به سمت اولین ستون آنرا با مقادیر تصادفی P_N که تولید شده XOR می کنیم تا مقادیر آن تغییر کند و به اندازه x_1 شیفت چرخشی به چپ می دهیم. اینکار را تا زمانی که همه ستون های تصویر پیمایش شود یعنی رسیدن به اولین ستون انجام می دهیم.

سپس از آخرین سطر شروع کرده آنرا با مقادیر تصادفی Pm که تولید شده XOR می کنیم تا مقادیر آن تغییر کند سپس به اندازه x_2 شیفت چرخشی به بالا می دهیم. اینکار را تا زمانی که همه سطرهای تصویر پیمایش شود یعنی رسیدن به اولین سطر انجام می دهیم.

$$x_1 = (y_1 - y_2) \bmod M \quad (9)$$

$$x_2 = (-y_1 + 2y_2) \bmod M \quad (10)$$

تصاویر اصلی

تصاویر رمزنگاری شده

تصاویر رمزگشایی شده

شکل (۱). تصاویر اصلی، تصاویر رمزگشایی شده و رمزگشایی شده با الگوریتم پیشنهادی

(a) Lena (b) Mandrill (c) Aerial (d) Earth from Space (e) Pepper

۲-۴ تحلیل نتایج

یک روش رمزنگاری موفق باید در برابر انواع حملات مقاوم باشد، در این بخش روش پیشنهادی را از نظر کارایی و مقاومت در برابر حملات مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهیم، از جمله تجزیه و تحلیل فضای کلید، تحلیل حساسیت، تجزیه و تحلیل آماری، تحلیل هیستوگرام، تحلیل ضریب همبستگی، حملات دیفرانسیلی و در بخش پایانی تجزیه و تحلیل سرعت را انجام می دهیم. شبیه سازی ها توسط یک دستگاه کامپیوتر شخصی به زبان Matlab تحت ویندوز ۷، پردازنده Core(TM) i3 @2.40GHz و RAM ۴ گیگابایت بر روی ۱۰۰ تصویر استاندارد به عنوان تصاویر بدون رمز صورت گرفته و اجرا شده است. تصاویر استاندارد از آدرس زیر دانلود شده اند:

USC-SIPI Image Database, <http://sipi.usc.edu/database/database.php>

۲-۴-۱ تحلیل فضای کلید

تنها راه حل موجود برای مقابله با روش تحلیل رمز Brute force بوجد آوردن یک فضای بسیار بزرگ برای حالات ممکن کلید اصلی است که امتحان کردن تمامی آنها با استفاده از قویترین رایانه های امروزی جهان مقدور نباشد.

با توجه به اینکه ما از یک کلید بزرگ با اندازه ۲۸۰ استفاده کرده ایم، فضای کلید الگوریتم پیشنهادی به اندازه ای بزرگ هست که نیاز کلی در برابر حمله Brute force را برآورده می کند.

۲-۴-۲ تحلیل حساسیت

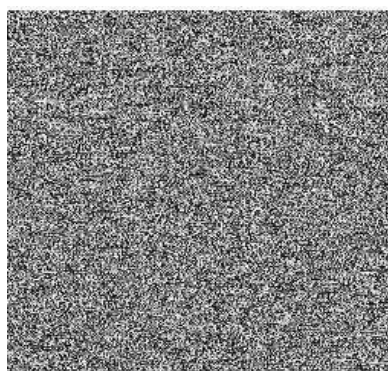
حساسیت به کلید اصلی در فرایند رمزنگاری ایجاب می کند که کلیدهای بسیار مشابه (که فقط در یک بیت اختلاف دارند) تصاویری بسیار متفاوت با یکدیگر تولید کنند. در طی فرایند رمزگشایی در صورتیکه تصویر با یک کلید بسیار نزدیک به کلید اصلی (که فقط در یک بیت با کلید اصلی متفاوت است) رمزگشایی شود، باید تصویر حاصل از این عمل نه تنها به تصویر اصلی هیچ شباهتی نداشته باشد، بلکه تصویری شبیه به تصویر رمز شده را حاصل نماید.

ما از کلید زیر برای رمزگشایی تصاویر استفاده کردیم. تصاویر رمزگشایی شده نامفهومی برای تصاویر House و Lena بدست می آید که نتایج آن در شکل های (۲) و (۳) نشان داده شده است و بیان کننده حساسیت بالای کلید الگوریتم می باشد.

$$K = 1,208,925,820,740,529,081,548,800$$

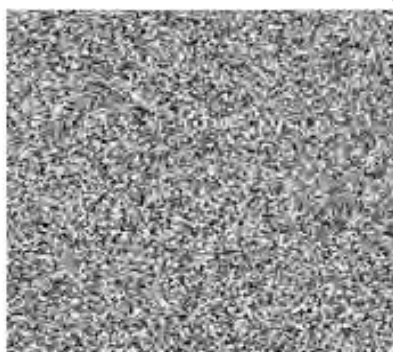
جدول (۱). اختلاف بین پیکسل های در تصاویر پنهانی شده با کلید مشابه با یک بیت اختلاف

تصویر	درصد اختلاف بین دو تصویر پنهانی شده
Paper	۹۹,۵۷۸
Lena	۹۹,۵۰۲
Baboon	۹۹,۵۱۱

a

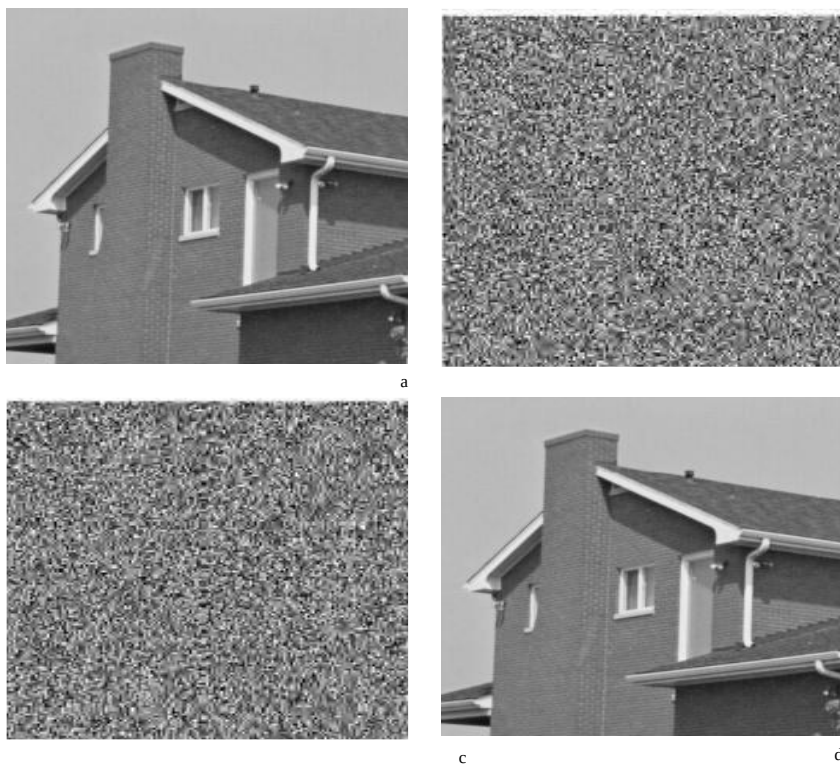
b

c

d

شکل (۲): رمزنگاری و رمزگشایی تصویر ۲۵۶×۲۵۶ Lena (a): تصویر اولیه (b): تصویر رمز شده (c): تصویر رمزگشایی شده با کلید اشتباه (d): تصویر رمزگشایی شده با کلید صحیح

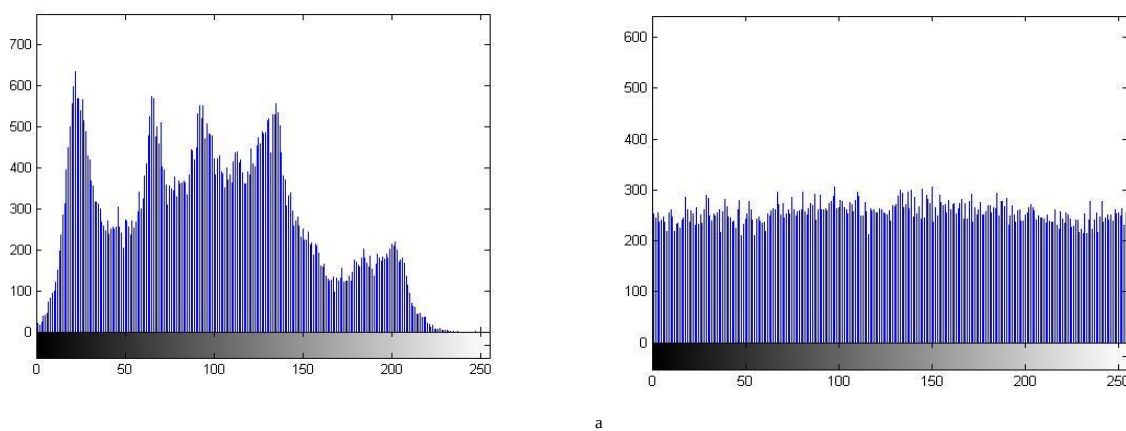
شکل (۳): رمزنگاری و رمزگشایی تصویر 256×256 House (a): تصویر اولیه (b): تصویر رمز شده (c): تصویر رمزگشایی شده با کلید اشتباه (d): تصویر رمزگشایی شده با کلید صحیح

۳-۴-۲ تحلیل آماری

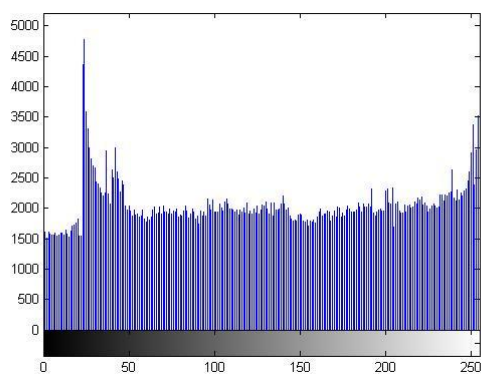
برای بررسی کیفیت رمزگذاری و استحکام آن از طریق حملات آماری، هیستوگرام و ضریب همبستگی (correlation coefficient) بین تصویر اصلی و تصویر رمز شده محاسبه می شود.

۴-۳-۱ تحلیل هیستوگرام

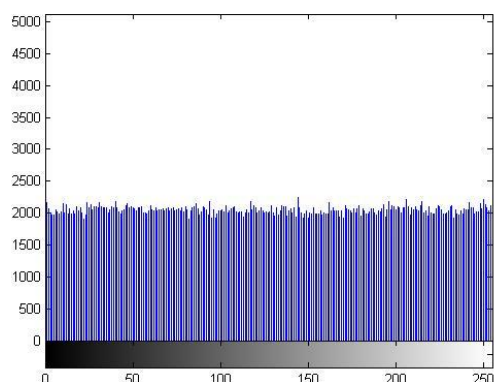
برای تحلیل آماری، تصویر Lena را رمزنگاری می کنیم و سپس نمودار هیستوگرام تصویر اصلی و تصویر رمز شده را به ترتیب (a) و (b) در شکل (۴) و (۵) نشان می دهیم. با یک نگاه به هیستوگرام هر دو تصویر می توان ادعا کرد که هیستوگرام تصویر رمز شده تقریباً مسطح است، که دلالت بر یک ویژگی آماری خوب دارد و نشان از موفقیت در برابر حملات آماری نفوذگران است.

شکل (۴): (a): هیستوگرام تصویر اولیه 256×256 Lena (b): هیستوگرام تصویر رمز شده 256×256 Lena

a

b

شکل (۵): (a): هیستوگرام تصویر اولیه 512×512 House (b): هیستوگرام تصویر رمز شده 512×512 House

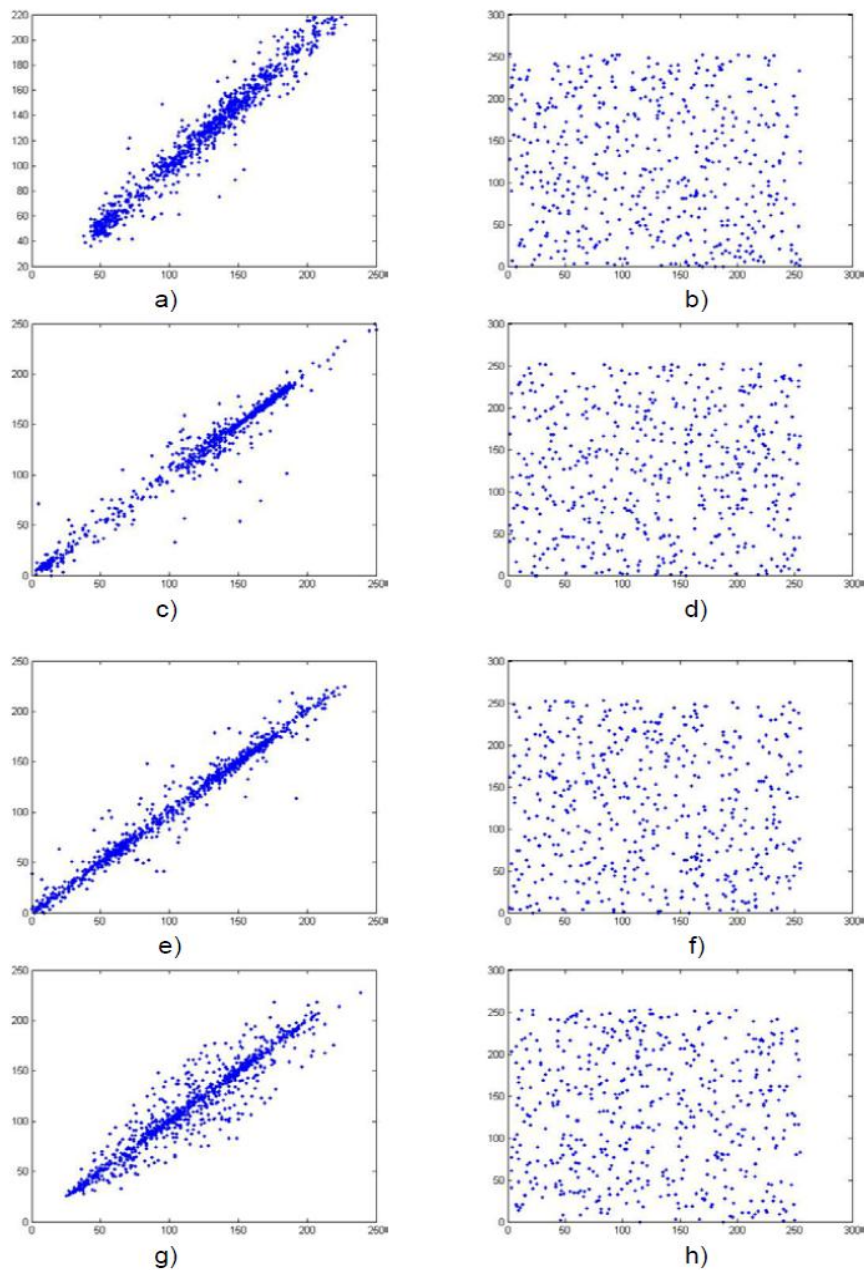
۲-۳-۴-۲ تحلیل ضریب همبستگی ۱۷

ضریب همبستگی معیاری برای اندازه گیری همبسته بودن تصویر اصلی و تصویر رمزگذاری شده است. اگر آنها به شدت به هم وابسته باشند ضریب همبستگی برابر یک است، یعنی تصویر رمزگذاری شده همانند تصویر اصلی است و فرایند رمزگذاری در پنهان کردن جزئیات تصویر اصلی شکست خورده است. اگر ضریب همبستگی برابر صفر باشد، آنگاه تصویر اصلی و تصویر رمزگذاری شده آن کاملاً متفاوت هستند. بنابراین، موفقیت فرایند رمزگذاری به معنی ارزش های کوچکتر از ضریب همبستگی می باشد. ضریب همبستگی توسط معادله زیر محاسبه می شود:

$$\text{Cov}(x,y) = E[(x-E(x))(y-E(y))] = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N [(x_i - E(x))(y_i - E(y))] \quad (10)$$

$$r_{xy} = \frac{\text{cov}(x,y)}{\sqrt{D(x)} \cdot \sqrt{D(y)}} \quad (11)$$

x و y مقادیر دو پیکسل مجاور در تصویر هستند. $D(x) = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N (x_i - E(x))^2$ و $E(x) = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N x_i$ در هر آزمون ۱۰۰۰ زوج پیکسل مجاور انتخاب شده است، یعنی $r = 1000$. همبستگی دو پیکسل مجاور افقی و عمودی و قطری در تصویر ساده و تصویر رمز شده در شکل (۶) نشان داده شده است.

شکل (۶): همبستگی دو پیکسل مجاور در تصویر ساده و تصویر رمزدار با استفاده از طرح پیشنهادی:

(a) تصویر ساده Lena، (b) تصویر رمز شده Lena، (c) تصویر ساده Camera Man، (d) تصویر رمز شده Camera Man، (e) تصویر ساده Pepper، (f) تصویر رمز شده Pepper، (g) تصویر ساده Barbara، (h) تصویر رمز شده Barbara

جدول (۲). نتایج ضرایب همبستگی دو پیکسل مجاور در تصویر ساده و تصویر رمزدار

تصویر	چپت مجاورت	ضریب همبستگی	
		تصویر اصلی	تصویر رمزنگاری شده
Girl	Horizontal	۰,۸۳۸۱۸	-۰,۰۰۵۶۹
	Vertical	۰,۸۷۵۲۴	۰,۰۰۲۵۳
	Diagonal	۰,۸۱۱۳۲	۰,۰۰۳۸۳
House	Horizontal	۰,۸۹۸۳۲	-۰,۰۰۳۰۴
	Vertical	۰,۹۲۲۰۶	۰,۰۰۵۰۲
	Diagonal	۰,۸۳۶۰۵	-۰,۰۰۵۳۱
Mandrill	Horizontal	۰,۶۴۴۲۳	۰,۰۰۱۲۸
	Vertical	۰,۷۱۶۰۶	۰,۰۰۵۱۳
	Diagonal	۰,۶۲۳۱۳	-۰,۰۰۹۸۲
Lena	Horizontal	۰,۹۶۰۵۵	-۰,۰۰۰۵۷
	Vertical	۰,۹۴۱۸۲	۰,۰۰۴۰۴
	Diagonal	۰,۹۴۳۸۱	۰,۰۰۲۶۱
Peppers	Horizontal	۰,۹۷۴۰۵	-۰,۰۰۱۴۲
	Vertical	۰,۹۸۰۰۳	-۰,۰۰۱۸۲
	Diagonal	۰,۹۵۷۷۱	۰,۰۰۳۲۳
Man	Horizontal	۰,۹۶۸۴۲	-۰,۰۰۱۵۴
	Vertical	۰,۹۶۹۶۱	۰,۰۰۲۹۱
	Diagonal	۰,۹۸۷۳۶	-۰,۰۰۱۰۶
Airport	Horizontal	۰,۹۲۷۶۳	۰,۰۰۰۲۱
	Vertical	۰,۹۴۱۸۵	-۰,۰۰۵۶۴
	Diagonal	۰,۸۴۱۶۸	۰,۰۰۸۹۵
San Diego	Horizontal	۰,۸۲۲۰۴	-۰,۰۰۷۱۳
	Vertical	۰,۸۴۳۷۱	۰,۰۰۰۶۶
	Diagonal	۰,۷۷۳۵۸	-۰,۰۰۶۶۵
Stockton	Horizontal	۰,۶۸۱۰۳	۰,۰۰۰۲۱
	Vertical	۰,۷۲۵۷۹	-۰,۰۰۸۳۶
	Diagonal	۰,۶۳۶۱۳	-۰,۰۰۱۸۶
Washington, D.C	Horizontal	۰,۹۰۱۰۲	-۰,۰۰۲۶۱
	Vertical	۰,۹۳۵۸۷	۰,۰۰۱۳۱
	Diagonal	۰,۸۸۴۰۲	۰,۰۰۳۳۳

اندازه ضرایب همبستگی تصویر بدون رمز نزدیک به یک است، در حالی که در تمام آزمایش های انجام شده، مقادیر بدست آمده در تصویر رمزدار نزدیک به صفر است. این مقادیر ثابت می کنند که از طریق فرایند رمزگذاری همبستگی قوی ذاتی موجود در تصاویر ساده با موفقیت حذف شده است به طوری در تصویر رمزدار پیکسل های همسایه عملاً ارتباطی ندارند.

۴-۴-۲ حملات دیفرانسیلی

در صورتی که یک تغییر کوچک در تصویر بدون رمز باعث تفاوت معنی داری در تصویررمزدار شود حمله دیفرانسیلی بی اثر خواهد شد. مقادیر نرخ تغییر تعداد پیکسل (NPCR) و شدت در حال تغییر میانگین واحد (UACI) جهت سنجش میزان مقاومت یک سیستم رمزنگاری، در مقابل حملات known plain-text و Differential بکار می روند و طبق رابطه زیر محاسبه می شوند:

$$NPCR = \frac{\sum_{r,c} D(r,c)}{W \times H} \times 100\% \quad (12)$$

$$UACI = \frac{1}{W \times H} \left[\sum_{r,c} \frac{|C_1(r,c) - C_2(r,c)|}{255} \right] \times 100\% \quad (13)$$

که C_1 و C_2 دو تصویر رمزدار هستند که فقط در یک پیکسل از تصویر بدون رمز با هم متفاوت هستند. مقادیر پیکسل های (r,c) از تصویر C_1 و C_2 به ترتیب با $C_1(r,c)$ و $C_2(r,c)$ مشخص شده اند. W و H به ترتیب طول و عرض تصویر رمزدار هستند.

If $C_1(r,c) = C_2(r,c)$ then

$D(r,c) = 0$

Else

$D(r,c) = 1$

End

مقادیر UACI و NPCR الگوریتم پیشنهادی برای پایگاه داده ای از تصاویر در جدول (۳) بیان شده است. بزرگی این مقادیر بیانگر حساسیت الگوریتم به تصویر اولیه می باشد.

جدول (۳). مقادیر UACI و NPCR سیستم رمزنگاری پیشنهادی برای پایگاه داده ای از تصاویر.

تصویر	NPCR(%)	UACI(%)
Girl	۹۹,۲۴	۳۳,۱۰
House	۹۸,۸۷	۳۲,۹۶
Mandrill	۹۹,۱۲	۳۳,۱۱
Lena	۹۹,۲۲	۳۳,۱۲
Peppers	۹۹,۱۵	۳۳,۱۴
Man	۹۹,۱۶	۳۳,۱۸
Airport	۹۹,۱۸	۳۳,۱۱
San Diego	۹۹,۱۴	۳۲,۸۴
Stockton	۹۹,۲۱	۳۳,۱۵
Washington, D.C	۹۹,۱۹	۳۲,۸۷

مقادیر بدست آمده در آزمون های انجام شده از شاخص NPCR بین ۹۸,۸۷٪ و ۹۹,۲۳٪ و شاخص UACI بین ۳۲,۱۷٪ و ۳۳,۱۸٪ می باشد، که خیلی به یک نزدیک است و تایید می کند طرح رمزنگاری پیشنهادی در مقابل حملات دیفرانسیلی مقاوم است.

۴-۴-۲-۵ آنتروپی

آنتروپی یکی از خصوصیات برجسته برای تصادفی بودن است. در تصویر اصلی بدلیل وجود وابستگی بین پیکسل ها به ندرت مقادیر به صورت تصادفی است به همین دلیل مقدار آنتروپی کمتر از ۸ می باشد. آنتروپی بیانگر توزیع مقادیر خاکستری در یک تصویر می باشد و بیشترین مقدار آن در یک تصویر با ۲۵۶ سطح خاکستری، برابر با ۸ (مقدار ایده آل: زمانی که همه پیکسل ها به صورت تصادفی توزیع شده باشند) بوده و طبق معادله (۴-۱۳) محاسبه می گردد که در آن m مقدار سطح خاکستری و $p(m)$ احتمال m می باشد. مقادیر آنتروپی تصاویر رمز شده و اصلی در جدول ... نشان داده شده است

$$H(m_i) = - \sum_{i=1}^l p(m_i) \log_2 p(m_i) \quad l = 0.1.2. \dots 255 \quad (14)$$

با توجه به جدول (۴) مشاهده می شود که آنتروپی در روش پیشنهادی برای تصاویر مختلف در ۲۰ تکرار مختلف حداکثر برابر ۷,۹۹۹۸۲۳ به دست آمده است که بسیار نزدیک به مقدار ایده آل یعنی ۸ می باشد

مقادیر جدول (۴) پس از ۵۰ بار تکرار الگوریتم بدست آمده اند.

جدول (۴). نتایج مربوط به آنتروپی تصویر ساده و تصویر رمزدار

تصویر	آنتروپی	
	تصویر اصلی	تصویر رمزنگاری شده
Girl	۶,۴۱۵۴۷۹	۷,۹۹۹۸۱۷
House	۶,۴۰۰۶۷	۷,۹۹۹۶۱۵
Mandrill	۷,۶۴۴۴۴۰	۷,۹۹۹۲۸۲
Lena	۷,۲۷۱۸۶۵	۷,۹۹۰۱۴۶
Peppers	۷,۲۹۷۷۹۵	۷,۹۸۴۴۱۶
Man	۷,۵۲۳۷۳۷	۷,۹۹۹۸۲۶
Airport	۶,۸۳۰۳۳۰	۷,۹۹۹۸۱۶
San Diego	۵,۶۶۲۶۵۶	۷,۹۹۹۸۲۱
Stockton	۶,۰۷۰۷۹۱	۷,۹۹۹۸۲۳
Baboon	۷,۲۲۲۲۶۰	۷,۹۹۱۴۲۷

مقادیر بدست آمده بسیار نزدیک به ۸ می باشد، که به این معنی است که نشت اطلاعات در فرایند رمزنگاری قابل چشم پوشی می باشد و سیستم در مقابل حملات آنتروپی امن است.

جدول (۴-۵). مقایسه آنتروپی بدست آمده در روش های مختلف

روش	تصویر	آنتروپی
الگوریتم پیشنهادی	Paper	۷,۹۸۴۴
	Lena	۷,۹۹۰۱
	Baboon	۷,۹۹۱۴
روش ارائه شده در [16]	Paper	۷,۹۸۱۸
	Lena	۷,۹۸۰۳
	Baboon	۷,۹۸۴۸
روش ارائه شده در [30]	Paper	۷,۹۷۳۱
	Lena	۷,۹۶۷۰
	Baboon	۷,۹۷۹۴

۲-۴-۶ زمان اجرا

به غیر از در نظر گرفتن امنیت، یک عامل مهم در بررسی کارایی یک سیستم رمزنگاری سرعت آن است. یک الگوریتم رمزنگاری و رمزگشایی باید به اندازه کافی سریع باشد تا بتواند نیازهای کاربردهای بلادرنگ را برآورده کند. زمان اجرای واقعی یک الگوریتم وابسته به عوامل بسیاری از جمله مهارت برنامه نویسی، زبان برنامه نویسی، محیط اجرا، و غیره است. بنابراین، ما سرعت سیستم رمزنگاری پیشنهادی را با سایر سیستم های رمزنگاری در رمزنگاری یک تصویر مقایسه کردیم.

بر این اساس، ما الگوریتم پیشنهادی را بر روی تصاویر استاندارد با اندازه های متفاوت اجرا کردیم. خلاصه میانگین سرعت به دست آمده در جدول نشان داده شده است:

جدول (۶). میانگین سرعت فرایند رمزنگاری و رمزگشایی

اندازه تصویر (پیکسل)	اندازه تصویر (مگابایت)	میانگین زمان (ثانیه)	میانگین سرعت (مگابایت بر ثانیه)
۲۵۶×۲۵۶	۰,۰۹	۰,۰۴۵	۲,۲۲۲
۵۱۲×۵۱۲	۰,۳۵	۰,۱۹۵	۱,۸۴۶
۷۲۰×۵۷۶	۰,۲۹۹	۰,۲۹۷	۱,۰۰۷
۱۰۲۴×۱۰۲۴	۱,۴۷	۰,۷۶۲	۱,۹۳۷
۳۰۰۰×۴۰۰۰	۱۷,۱۷۵	۸,۵۷۵	۲,۰۰۳

همانطور که مشاهده می کنید میانگین سرعت طرح پیشنهادی حدود ۳ مگابایت بر ثانیه دارد، که سریع تر از الگوریتم های ارائه شده در [16], [30], [32] می باشد، بنابراین برای رمزنگاری بلادرنگ مناسب است.

جدول (۷). زمان اجرای سیستم رمزنگاری پیشنهادی و سایر روشها برای تعدادی تصاویر (زمان رمزنگاری بر اساس میلی ثانیه).

الگوریتم پیشنهادی	[32]	[30]	[16]	شاخص
۹۹,۱۴	۹۹,۶۱	۹۹,۸۵	۹۹,۴۸	NPCR
۳۳,۰۵	۳۳,۷۲	۳۳,۵۸	۳۰,۸۷	UACI
۰,۰۰۳۹	-۰,۰۰۴۳	۰,۰۱۷۷۶	۰,۳۴۲	Horizontal
۰,۰۰۵۹	۰,۰۰۴۹	۰,۰۴۹۱۲	۰,۳۵۲	Vertical
۰,۰۰۰۴	۰,۰۰۵۷	۰,۰۰۳۴۸	۰,۲۹۸	Diagonal
۱,۸۰۳	۲,۴	۰,۴۵	۱,۶۵	Speed (MB/s)

با توجه به نتایج شبیه سازی، مشاهده می کنیم که طرح رمزنگاری تصویر ارائه شده نتایج مشابه یا بهتر از دیگر طرح ها دارد و به اندازه کافی برای برنامه های Real-Time سریع می باشد. تصویر رمز شده کاملاً با تصویر اصلی متفاوت بوده و هیچگونه ارتباطی با آن ندارد و در مقابل انواع حملات تفاضلی و متن اصلی معلوم و ... پایداری مناسبی از خود نشان می دهد. مقدار بالای آنتروپی (۷,۹۹۱۳) در این روش کارایی بالای روش پیشنهادی را نشان می دهد.

نتیجه گیری

رشد و گسترش روزافزون شبکه های کامپیوتری، خصوصاً "اینترنت باعث ایجاد تغییرات گسترده در نحوه زندگی و فعالیت شغلی افراد، سازمانها و موسسات شده است و حفاظت از اطلاعات رکن اساسی و مهمی در تبادلات پیام ها و مبادلات تجاری ایفا می نماید. انتقال اطلاعات حساس بر روی یک شبکه مستلزم بکارگیری مکانیزمی است تا عملاً امکان رمزگشایی و دستیابی به داده اولیه توسط افراد غیر مجاز را سلب نمایند. بر خلاف پیام های متنی داده های تصویری ویژگی های خاص خود را همانند حجیم بودن، اضافات زیاد و همبستگی زیاد بین نقاط تصویر دارند که باعث می شود که اجرای روشهای رمزنگاری سنتی روی تصاویر بسیار سخت و کند باشد. تصاویر مخابره شده ممکن است کاربرد هایی چون کاربرد تجاری، نظامی و یا حتی کاربرد های پزشکی داشته باشند که در صورت حفظ امنیت آنها و جلوگیری از دسترسی های غیر مجاز به این تصاویر رمز نگاری آنها را قبل از ارسال روی شبکه ضروری می کند ولی به دلیل ویژگی های تصاویر خصوصاً حجم زیاد داده های تصویری و ویدئویی استفاده از الگوریتم های کلاسیک رمز نگاری متن مانند: DES, RSA و... در این موارد نا کار آمد، چون اولاً رمز کردن حجم زیاد داده های تصویری به این طریق بسیار وقت گیر خواهد بود و خصوصاً در کاربرد های بلادرنگ عملی نیست و دومین مشکلی که این الگوریتم ها دارند طول کلید آنهاست که با توجه به حجم داده های رمز شده استفاده از کلید های با طول محدود باعث ضربه پذیری روش در برابر حملات متن رمز شده می گردد. رمز نگاری تصویر در سیستم هایی که اطلاعات آنها به صورت تصاویر تبادل می شود مهمترین رکن می باشد.

در این طرح یک الگوریتم سریع رمزنگاری تصاویر با جایگشت و پخش ترکیبی پیشنهاد و تجزیه و تحلیل شده است. طرح پیشنهادی دارای سیستم کلید خصوصی متقارن است. فضای کلید آن به اندازه کافی بزرگ است. فایل اصلی و رمزگذاری شده هم اندازه هستند. تصویر رمز شده کاملاً با تصویر اصلی متفاوت بوده و هیچگونه ارتباطی با آن ندارد و در مقابل انواع حملات تفاضلی و متن اصلی معلوم و ... پایداری مناسبی از خود نشان می دهد.

معیارهایی مانند هیستوگرام، فضای کلید، ضرایب همبستگی پیکسل های مجاور و میزان تفاوت تصویر رمز با تصویر اصلی در این سیستم محاسبه شده است. تجزیه و تحلیل های تئوری و آزمونهای تجربی، هر دو تایید می کنند که طرح پیشنهادی دارای امنیت و سرعت بالایی است. باتوجه به اینکه از یک کلید با اندازه بزرگ برای رمزنگاری استفاده شده، بنابراین تصویر رمز شده هیچ اطلاعاتی از تصویر اصلی نشان نمی دهد. و همچنین دارای خواص اغتشاش و انتشار خوبی است بنابراین همبستگی پیکسل های همسایه در تصویر اصلی کاهش یافته و تصویر رمز شده یک هیستوگرام متعادل دارد.

پیشنهادهات

درجهایی که نیاز به طراحی یک روش رمزنگاری تصویر بلادرنگ نباشد برای پیدا کردن بهترین مقدار پارامترهای اولیه استفاده از الگوریتم های تکاملی می تواند روش خوبی باشد. بنابراین، مطالعه و بررسی این مباحث در تحقیقات آینده قابل انجام و با اهمیت خواهد بود.

استفاده از داده کاوی و استفاده از شروط آن برای جابجایی و غیر قابل پیش بینی کردن محل پیکسل های تصویر مثلاً شرط هایی نظیر زوج یا فرد بودن پیکسل.

تشکر و قدردانی

مقاله حاضر مطالعه ای در قالب طرح تحقیقاتی مصوب و با حمایت معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سپیدان انجام شد. نویسندگان مقاله بر خود لازم می دانند که مراتب تشکر صمیمانه خود را از حمایت های معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سپیدان که ما را در انجام و ارتقاء کیفی این پژوهش یاری دادند، اعلام نماید.

منابع و مراجع

- [1] Arumugam, A.S., and Krishnan N. (2010) Biometric Encryption and Bio-Fusion Authentication using Combined Arnold Transition and Permutation Matrices. *International Journal of Engineering Science and Technology*, 2(10), 5357-5369.
- [2] Chengqing Li, Shujun Li, Kwok-Tung Lo. (2011) Breaking a modified substitution-diffusion based image cipher using chaotic standard and logistic maps, *Commun. Nonlinear Sci. Numer. Simul.* 16 (2); 837-843.
- [3] Chengqing Li, Michael Z.Q. Chen, Kwok-Tung Lo. (2011) Breaking an image encryption algorithm based on chaos, *Internat. J. Bifur. Chaos* 21 (7); 2067-2076.
- [4] Eslami Z, Zarepour Ahmadabadi J. (2010) A verifiable multi-secret sharing scheme based on cellular automata. *Inf Sci*;180: 2889-94.
- [5] Guodong Ye. (2010) Image scrambling encryption algorithm of pixel bit based on chaos map, *Pattern Recognit. Lett*, (31), pp. 347-354.
- [6] Huaqian, Y., Kwok-Wo, W., Xiaofeng, L., Wei, Z., and Pengcheng, W. (2010) A fast image encryption and authentication scheme based on chaotic maps. Elsevier, *Commun Nonlinear Sci Numer Simulat* (15), pp. 3507-3517.
- [7] Ismail IA, Amin M, Diab H. (2010) A digital image encryption algorithm based a composition of two chaotic Logisti cmaps. *Int J Network Secur*, (11), pp. 1-10.
- [8] Mohamed, M.A., Zaki, F.W., and El-mohandes, A.M. (2013) Enhanced Diffusion Encryption for Transmission over Mobile WiMax Networks. *International Journal of computer Science*, 10(2), pp.1694-0784.
- [9] Nanrun, Z., Yixian, W., Lihua, G., Xiubo, C., and Yixian Yang. (2012) Novel color image encryption algorithm based on the reality preserving fractional Mellin transform. Elsevier, *Optics & Laser Technology*, (44) pp. 2270-2281.
- [10] Narendra, K. P., Vinod, P., and Krishan, K. Sud. (2013) Diffusion-substitution based gray image encryption scheme. Elsevier, *Digital Signal Processing*, (23), pp. 894-901.
- [11] Osama, M., Abu, Z., Nawal, A., Nigm, E. M., and Osama, S. F. (2013) A Proposed Encryption Scheme based on Henon Chaotic System (PESH) for Image Security. *International Journal of Computer Applications*, 61(5), pp.0975- 8887.
- [12] Pareek N, Patidar V, Sud K. (2003) Discrete chaotic cryptography using external key. *Phys Lett A*, (309), pp. 75-82.
- [13] Payal, M., and Rajender, S. C. (2013) A New And Secure Chaos Based Multimedia Encryption Scheme. *International Journal of Engineering Research and Applications*, 3(4), pp.2063-2068.
- [14] Raja Kumar, R., Sampath, Dr.A., and Indumathi, Dr.P. (2011) Enhancement and Analysis of Chaotic Image Encryption Algorithms . *Computer Science & Information Technology*, (02), pp.143-153.
- [15] Ramesh Kumar, y., Singh, Dr. B. K., Sinha, S.K., and Pandey, K. K. (2013) A New Approach of Colour Image Encryption Based on Henon like Chaotic Map. *Journal of Information Engineering and Applications*, 3(6).
- [16] Riaz F, Hameed I. Shafi, Kausar R and Ahmed A. (2012). "Enhanced image encryption techniques using modified advanced encryption standard", *Communications in Computer and Information Science*, vol. 281, pp. 385-39.
- [17] Saraswathi P.V. and Venkatesulu M., (2012) "A block cipher algorithm for multimedia content protection with random substitution using binary tree traversal", *Journal of Computer Science*, vol. 8, no. 9, pp. 1541-1546,.
- [18] Șerbănescu A. and Rîncu C.I., (2008) *Systemes et signaux face au chaos. Applications aux communications*. Bucharest: Military Technical Academy Press.
- [19] Sharma, M., and Kowar, M. K. (2010) Image Encryption Techniques Using Chaotic Schemes: a Review. *International Journal of Engineering Science and Technology*, 2(6), pp. 2359-2363.
- [20] Shen J, Jin X, Zhou C. A color image encryption algorithm based on magic cube transformation and modular arithmetic operation. *Lect Notes Comput Sci*, (3768), pp. 270-80.

-
- [21] Shubo Liu, Jing Sun, Zhengquan Xu. (2009) An improved image encryption algorithm based on chaotic system, *J. Comput*, (4), pp. 1091–1100.
- [22] Sivakumar T. and Venkatesan R., (2014) "A novel approach for image encryption using dynamic SCAN pattern", *IAENG International Journal of Computer Science*, vol. 41, no. 2, pp. 91-101.
- [23] Sun F, Liu S, Li Z, Lu Z. (2008) A novel image encryption scheme based on spatial chaos map. *Chaos Solitons Fractals*, (38), pp. 631–40.
- [24] Tong X.J. and Cui M.G., (2010) "Feedback image encryption algorithm with compound chaotic stream cipher based on perturbation", *Science in China Series F: Information Sciences*, vol. 53, no. 1, pp. 191-202.
- [25] Wang J, Jiang G. and Lin B., (2012) "Cryptanalysis of an image encryption scheme with a pseudorandom permutation and its improved version", *Journal of Electronics (China)*, vol. 29, no. 1-2, pp. 82-93.
- [26] Wang X. and He G., (2011) "Cryptanalysis on a novel image encryption method based on total shuffling scheme", *Optics Communications*, vol. 284, no. 24, pp. 5804–5807.
- [27] Wu Y, Zhou Y, Saveriades G, Agaian S, Noonan J.P. and Natarajan P, (2013) "Local Shannon entropy measure with statistical tests for image randomness", *Information Sciences*, vol. 222, pp. 323-342.
- [28] Xing-Yuan, C. Feng, W. Tian. (2010) A new compound mode of confusion and diffusion for block encryption of image based on chaos", *Elsevier, Commun Nonlinear Sci Number Simulat*, pp. 2479-2485.
- [29] Yang, K. W. Wong, X. Liao, W. Zhang, P. (2010) A fast image encryption and authentication scheme based on chaotic map, *Elsevier, Commun Nonlinear Sci Number Simulat*, pp. 3507-3517.
- [30] Ye R. (2011) A novel chaos-based image encryption scheme with an efficient permutation–diffusion mechanism. *Opt Commun*, (284), pp. 5290–8.
- [31] Yong, W., Kwok-Wo, W., Xiaofeng, L., and Guanrong C. (2011) A new chaos-based fast image encryption algorithm. *Elsevier, Applied Soft Computing*, (11), pp. 514-522.
- [32] Yoon, J.W., and Kim, H. (2010) An image encryption scheme with a pseudorandom permutation based on chaotic maps. *Elsevier, Commun Nonlinear Sci Numer Simulat*, (15), pp. 3998–4006
- [33] Zhang Q, Guo L, Wei X. (2010) Image encryption using DNA addition combining with chaotic maps. *Math Comput Model*, (52), pp. 2028–35.
- [34] Zhang G, Liu Q. (2011) A novel image encryption method based on total shuffling scheme. *Opt Commun*, (284), pp. 2775–80.
- [35] USC-SIPI Image Database, <http://sipi.usc.edu/database/database.php>, last accessed: 01 February 2016.